

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Aleše Sabola a Mgr. Jana Ferfeckého v právní věci

žalobce: **R. S.**
trvale bytem X

zastoupeného JUDr. Janem Kláilem, advokátem
sídlem Lukavická 2012/22, Plzeň

proti

žalovanému: **Velitel vzdušných sil**
sídlem Vítězné náměstí 1500/5, Praha 6

adresou pro doručování Ministerstvo obrany ČR, Sekce právní a investiční,
Legislativní a právní odbor, oddělení pro právní zastupování,
náměstí Svobody 471/4, Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí velitele vzdušných sil ze dne 1. 6. 2021, čj. MO 160586/2021-3031

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- I. **Předmět řízení a vymezení sporu**

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

1. Žalobce se žalobou podanou dne 29. 7. 2021 domáhal přezkoumání rozhodnutí velitele vzdušných sil (dále též „žalovaný“) ze dne 1. 6. 2021, čj. MO 160586/2021-3031 (dále jen „**Napadené rozhodnutí**“), kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí velitele 24. základny dopravního letectva (dále též „**správní orgán prvního stupně**“) ze dne 27. 4. 2021, čj. MO 116014/2021-8407 (dále jen „**Prvostupňové rozhodnutí**“).
2. Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán prvního stupně zamítl žádost žalobce o doplacení dlužné části služebního platu z důvodu promlčení uplatněných nároků dle § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 221/1999 Sb.**“).

II. Rozhodnutí žalovaného (Napadené rozhodnutí)

3. Žalovaný v odůvodnění Napadeného rozhodnutí nejprve stručně shrnul průběh řízení vedeného před správním orgánem prvního stupně a rekapituloval závěry vyslovené v Prvostupňovém rozhodnutí.
4. Žalovaný se dále v návaznosti na sumarizaci argumentace žalobce zabýval jednotlivými námitkami vznesenými v odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí.
5. Žalobce jednak podle žalovaného namítal, že správní orgán prvního stupně uplatnil námitku promlčení v rozporu s dobrými mravy, což žalobce podpořil odkazy na judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. Rovněž dle žalovaného opakovaně poukazoval na úmyslné dělení služby, na jehož legalizaci se podílela Česká republika služebními orgány, včetně Inspekce ministra obrany a inspektora Armády ČR (dále též „**AČR**“). Jelikož Česká republika tímto svým úmyslným nezákonným jednáním získala značný majetkový prospěch, nemůže se dle žalobce námitky promlčení dovolávat. Žalobce současně podle žalovaného namítal, že se správní orgán prvního stupně nevypořádal s jeho podrobnou argumentací.
6. K tomuto okruhu námitek žalovaný shrnul, že žalobce dne 21. 12. 2020 podal žádost o doplacení dlužné části platu za období, kdy byl určován do služeb Letecké záchranné služby (dále jen „**LZS**“) a Search and Rescue (dále jen „**SAR**“), jejichž část v délce 12 hodin byla dle žalobce chybně vykazována a proplácena jako služební pohotovost, nikoliv jako výkon služby. Žalobce se tak podle žalovaného svou žádostí dovolává doplacení údajně nevyplaceného platu za 12 hodin služby v konkrétních dnech, tj. svou žádostí uplatňuje nárok na zaplacení peněžité pohledávky vůči České republice, nikoliv nárok na náhradu úmyslně způsobené škody.
7. K tvrzení, že Česká republika rozdělovala protiprávně a úmyslně 24 hodinou službu v režimu 12/12 za účelem finanční úspory, žalovaný uvedl, že uvedené tvrzení nebylo ze strany žalobce prokázáno. Žalovaný zdůraznil, že rozdělení doby výkonu 24 hodinové směny LZS a SAR na 12hodinový úsek výkonu služby s nárokem na plat a na ni navazující 12hodinový úsek služební pohotovosti na pracovišti s nárokem na příslušnou odměnu naopak není porušením právní povinnosti, nýbrž zcela běžným postupem za účelem rozvržení směny k zajištění konkrétního úkolu AČR. V této souvislosti připomenul, že vojákově náleží odměna za služební pohotovost rovněž v případě, že tato byla nařízena při absenci důležitého zájmu služby, neboť podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

orgánech, ve znění účinném pro posuzovaný případ (dále jen „zákon o platu“), je plat zásadně odměnou za vykonanou práci, nikoliv za pouhou přítomnost na pracovišti. V době služební pohotovosti náleží podle žalovaného vojákovi plat pouze za předpokladu, že byl aktivován a vykonával službu. Uvedené vyplývá podle přesvědčení žalovaného ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES a bylo podrobně vyloženo v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 7. 2015, čj. 22 Ad 20/2014 - 69 v analogickém případě.

8. K námitce týkající se zpětné legalizace režimu 12/12 ze strany inspektora AČR (vyjádření vedoucího oddělení - náčelníka právní služby pplk. Mgr. Z. V. čj. 3069- 2/2008-1304 ze dne 9. 9. 2008) a Inspekce Ministerstva obrany (čj. 49-14/2009-1216 ze dne 5. 2. 2009), žalovaný poukázal na fakt, že tyto dokumenty časově předcházejí období, za které žalobce svůj nárok uplatňuje, a tudíž nemohou režim 12/12 v posuzovaném případě jakkoliv zpětně legalizovat. Současně uvedl, že v kompetenci obou těchto orgánů je v případě nejasného výkladu určitého postupu v konkrétním období zaujmout k takovému postupu své stanovisko za účelem jeho sjednocení v rezortu.
9. S ohledem na výše uvedené se tedy dle žalovaného nelze ztotožnit s tvrzením žalobce, že služební orgány jednaly úmyslně v rozporu se zákonem, pokud rozdělily výkon nepřetržité doby směny LZS a SAR v režimu 12/12 a žalobci přiznaly za jednotlivé úseky příslušná finanční ohodnocení, neboť pouze využily možnost optimálního rozvržení služby za účelem zajištění úkolu AČR, zde LZS a SAR. Pokud žalobce zaujímá výklad odlišný, nelze podle žalovaného výkladovou odlišnost, resp. odlišný právní názor mezi žalobcem a služebními orgány *a priori* považovat za porušení právní povinnosti. S ohledem na absenci porušení právní povinnosti ze strany České republiky tak nelze dle žalovaného žalobcem uplatněný nárok považovat za nárok na náhradu škody, nýbrž za nárok na zaplacení peněžité pohledávky.
10. Žalovaný připomenul, že služební poměr vojáka z povolání je svou povahou veřejnoprávní a je upraven speciální právní normou, zákonem č. 221/1999 Sb. Zákon č. 221/1999 Sb. v § 159 až § 162 upravuje promlčení a zánik práv a nároků vojáků z povolání. S ohledem na existenci speciální právní úpravy je tak podle žalovaného nutné za účelem posouzení případného promlčení nároku žalobce aplikovat zákon č. 221/1999 Sb., nikoliv zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v rozhodném znění (dále též „OZ 1964“). Jelikož žalobce uplatnil svou povahou peněžitý nárok ze služebního poměru, podle § 161 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb. činí lhůta k jeho uplatnění 3 roky od jeho splatnosti, resp. podle § 161 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb. 3 roky od splatnosti jednotlivých opětovných plnění.
11. Žalovaný tak ve shodě se správním orgánem prvního stupně shrnul, že žalobce dne 21. 12. 2020 podal žádost o doplacení peněžitých nároků za období od ledna 2011 do června 2015. V souladu s § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb. se peněžité nároky promlčí ve lhůtě 3 let ode dne jejich splatnosti. Za předpokladu, že se správní orgán tohoto promlčení dovolá, nelze podle žalovaného v souladu s § 159 odst. 1 věty druhé zákona č. 221/1999 Sb. žalobci tyto nároky přiznat. Žalovaný dodal, že služební plat je podle § 68l odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb. splatný 15. den kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, kdy nárok na služební plat vznikl. V případě posledního dílčího nárokování plnění žalobce za měsíc červen 2015 je tak dle žalovaného zjevné, že nárok na jeho zaplacení mohl být uplatněn od 16. 7. 2015 do 16. 7. 2018. Pokud žalobce uplatnil svůj nárok dne 21. 12. 2020, správní

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

orgán prvního stupně postupoval podle žalovaného správně, pokud došel k závěru o jeho promlčení. Pokud je promlčeno poslední z dílčích plnění, zjevně došlo podle žalovaného k promlčení všech plnění, která mu předcházela.

12. Žalovaný akcentoval, že skutečnost, že se správní orgán prvního stupně dovolal námitek promlčení, nelze považovat za odporující dobrým mravům, nýbrž za zcela správný postup správního orgánu prvního stupně, který v posuzovaném případě jednal s péčí řádného hospodáře. Žalobce přitom podle žalovaného neuvedl žádné výjimečné důvody, které by ho vedly k tomu, že své nároky nemohl včas uplatnit, byť si lze objektivní důvody samozřejmě představit. Subordinace, na které je AČR postavena, jistě takovým objektivním důvodem podle žalovaného není. Současně žalobce podle žalovaného nikterak neprokázal úmyslné zneužití práva ze strany

České republiky, která naopak, jak bylo vyloženo výše, za účelem zajištění úkolů LZS a SAR v souladu s tím, co jí umožňuje zákon, rozdělila výkon služby v režimu 12/12. Žalovaný proto uzavřel, že okolnosti v posuzovaném případě nejsou takového charakteru, aby odůvodňovaly zásah do principu právní jistoty.

13. K námitce žalobce, dle které se správní orgán prvního stupně nezabýval jeho podrobnou argumentací, žalovaný uvedl, že správní orgán prvního stupně prokázal promlčení nároku žalobce a promlčení se dovolal. Jelikož dovolání se promlčení je skutečností, která znemožňuje žádosti žalobce vyhovět, správní orgán prvního stupně v souladu s § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“), nebyl podle žalovaného povinen provádět další dokazování, resp. se vypořádat s argumentací, která nebyla pro posouzení promlčení peněžitého nároku žalobce relevantní.

III. Žaloba

14. Žalobce v podané žalobě stručně rekapituloval závěry vyslovené v Napadeném rozhodnutí. Především, že byl v rozhodné době, za kterou žádá doplacení dlužného platu, vojákem z povolání zařazovaným rozkazy nadřízeného velitele k výkonu nepřetržitých 24 hodinových služeb LZS a SAR. Žalobce uvedené a rozkazem nadřízeného velitele nařízené služby fakticky vykonal, a to jako nepřetržité 24 hodinové služby. Ze strany služebních orgánů byla však podle žalobce část doby nadřízeným nařízené nepřetržité služby LZS a SAR vykázána a proplacena pouze jako odměna za služební pohotovost, a to přesto, že služební pohotovost nebyla nikdy nařízena a ani neexistoval důležitý zájem služby. Služební orgány přitom podle žalobce zamítly jeho žádost mj. s tím, že žalobci byla služební pohotovost nařízena Směrnicí pro činnost LZS a SAR, když Směrnici pro činnost LZS a SAR považují za rozkaz nadřízeného. Vycházely přitom také z toho, že důležitý zájem služby ve smyslu § 30 zákona č. 221/1999 Sb. může mít trvalou podobu a jako příklad uvádí plnění závazků z mezinárodních smluv.
15. Žalobce proto považoval za zásadní posouzení otázky, (i.) zda vůbec byla či nebyla žalobci nařízena služební pohotovost v souladu s § 30 zákona č. 221/1999 Sb. a (ii.) zda někdy existoval důležitý zájem, jako zákonný předpoklad pro to, aby vůbec mohla být nařízena

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

na část doby výkonu služby LZS a SAR služební pohotovost. K těmto otázkám snesl svou podrobnou žalobní argumentaci v částech II.a) na str. 3 – 8 a II.b) na str. 8 podané žaloby, na kterou navázal v části II.c) na str. 9 – 10 podané žaloby komparací jednotlivých služeb. Žalobce následně v části III.a) na str. 10 – 15 podané žaloby snášel argumenty pro tvrzení, že jím uplatněný nárok je nárokem z titulu náhrady jemu úmyslně způsobené škody. V té souvislosti uváděl důvody, pro které byl přesvědčen, že se v daném případě jednalo o pouze „formální rozdělení doby výkonu služby na výkon služby a služební pohotovost“, jež bylo „od počátku úmyslné, když účelem byla úspora finančních prostředků na platech při zabezpečení stanovených úkolů s nedostatečným personálním obsazením“. Žalobce měl proto za to, že jeho nárok se ve smyslu OZ 1964 v takovém případě promlčí po deseti letech, přičemž úmysl služebních orgánů způsobit mu škodu považoval „za zcela zřejmý a prokázaný“. Soud tuto část žalobní argumentace na tomto místě podrobněji nerekapituloval, neboť se jejím věcným posouzením z dále rozvedených důvodů nezabýval.

16. K závěru žalovaného k otázce souladu námitky promlčení s dobrými mravy pak žalobce v části III.b) podané žaloby namítal, že podle předpisů občanského práva nesmí být námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy, nadto pak nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu a nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu. Žalobce přitom odkazoval na ustálenou judikaturu týkající se vztahu námitky

promlčení a event. souladu výkonu tohoto práva s dobrými mravy a poukazoval na řadu rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu.

17. Žalobce v této souvislosti s poukazem na § 2 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb. a § 3 odst. 4 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 219/1999 Sb.“), dovozoval, že v ozbrojených silách se uplatňují vztahy nadřízenosti a podřízenosti, přičemž na jednání služebních orgánů plně dopadá ustanovení čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, s tím, že žalobcem připomínaný rozsudek Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 28 Cdo 5014/2009 ohledně institutu výkonu práva v rozporu s dobrými mravy je dle přesvědčení žaloby plně aplikovatelný na jeho případ z důvodů, které žalobce vzápětí rozvedl. Žalobce v tomto kontextu poukazoval na to, že ve struktuře Ministerstva obrany je zřízena Inspekce ministra obrany, jenž je nejvyšším a nezávislým vnitřním kontrolním orgánem Ministerstva obrany odpovědným za odborné řízení, koordinaci a provádění vnitřní kontroly v resortu obrany a na základě pověření ministra i dalších kontrol. Inspekce se přitom podle žalobce „podílela na legalizaci nezákonného jednání služebních orgánů, jak je také patrné z vyjádření IMO čj. 49-14/2009-1216 ze dne 5.2.2009“, jež se posléze stalo argumentačním podkladem pro postup nižších velitelů, jakým způsobem se argumentačně vypořádá s těmi, kteří poukazují na nezákonné jednání při rozdělování 24 hodinových nepřetržitých služeb LZS a SAR na dva úseky, kdy jedním z nich byla služební pohotovost. Žalobce doplnil, že z vyjádření plk. Ing. J. B. Ev.č. 248/4-1/2009-8407 ze dne 25.5.2009 je zjevné, že „velitel VÚ 8407 Praha-Kbely plk. Ing. J. B. některé věty z vyjádření IMO do svého stanoviska uvedeného ev. č. z 25.5.2009 doslovně opsál“. Žalobce rovněž upozornil, že předmětné vyjádření Inspekce je odpovědí stěžovateli na jeho stížnost, kdy toto vyjádření má charakter osobní korespondence, je určeno stěžovateli, a není tedy určeno veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

18. Žalobce dále poukazoval na to, že ve struktuře AČR je dále zřízena funkce Inspektora Armády České republiky (dále též „IAČR“) jako zástupce náčelníka Generálního štábu Armády České republiky. IAČR je přitom podle žalobce kontrolním orgánem náčelníka Generálního štábu AČR odpovědným za realizaci vnitřní kontroly. V tomto směru žalobce poukazoval na vyjádření vedoucího oddělení – náčelníka právní služby pplk. Mgr. Z. V. čj. 3069-2/2008-1304 ze dne 9. 9. 2008, ze kterého je dle jeho přesvědčení zřejmé, že oddělení právní služby AČR, zabezpečující právní servis i pro IAČR, „bylo použito za účelem krytí a legalizace nezákonného jednání služebních orgánů“.
19. Žalobce v tomto směru shrnul, že „ze strany resortu obrany byly v rozporu s jejich určením nasazeny veškeré možné orgány, a to s jediným cílem – ekonomicky poškodit žalobce, tj. vyplatit mu výrazně nižší finanční nároky, než které by mu příslušely, a tím mu způsobit zcela vědomě a úmyslně škodu ve spojení s vynaložením veškerého úsilí k tomu, aby žalobce nabyl dojmu o legalitě nezákonného jednání a snad se i vzdal dožadování se svých nároků“. Tvrdil, že Česká republika, jejímž jménem jednají služební orgány, zde zcela záměrně a cíleně navodila systém děleného výkonu služby, když tímto nezákonným jednáním služebních orgánů získala značný majetkový prospěch. Námitka promlčení by podle žalobce „neměla sloužit k jistotě nedotknutelnosti nezákonně získaného prospěchu, to vše za situace, v níž získání nezákonného prospěchu oficiálně nazvaným ekonomickou racionalizací pracovních zdrojů bylo motivem jednání služebních orgánů od samého počátku“.

IV. Vyjádření žalovaného

20. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 23. 9. 2021, doručeném soudu dne 30. 9. 2021, zrekapituloval průběh správního řízení. V návaznosti na reprodukci právní úpravy obsažené v § 159 odst. 1, § 160 odst. 1 a § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb. podotknul, že

v posuzované věci nelze použít úpravu občanského zákoníku, neboť zákon č. 221/1999 Sb. je speciálním právním předpisem pro řízení o služebním poměru vojáka, který obsahuje vlastní úpravu promlčení peněžitých nároků. Z odkazovaných ustanovení tohoto zákona přitom podle žalovaného vyplývá, že k promlčení peněžitých nároků žalobce došlo již v roce 2018.

21. Žalovaný se neztotožnil s tvrzením žalobce, že služební orgány jednaly úmyslně v rozporu se zákonem, pokud rozdělily výkon nepřetržité doby směny LZS a SAR na 12 hodin služby a 12 hodin služební pohotovosti. Uvedl, že samotné rozdělení práce na 12 hodin služby a na 12 hodin pohotovosti dovolují jak právní předpisy, tak ustálená judikatura soudů, kdy za služební pohotovost, v případě kdy žalobce nevykonával žádnou činnost, mu nelze vyplatit plat pouze proto, že byl přítomen na pracovišti. Náleží mu ovšem odměna, která žalobci již byla proplacena. Úmyslem služebních orgánů nebylo podle žalovaného poškodit osobu žalobce, ale zabezpečit službu LZS a SAR, která dle názoru žalovaného byla rozdělena na 12 hodin služby a 12 hodin služební pohotovosti zcela legálně. Žalobce ostatně podle žalovaného nedokládá ničeho, co by prokazovalo úmysl žalovaného žalobce poškodit.
22. K námitce, že došlo ke zpětné legalizaci rozdělení služby LZS a SAR na dva 12 hodinové úseky (výkon služby a pohotovost) ze strany IAČR a Inspekce ministra obrany, žalovaný

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

konstatoval, že tyto dokumenty časově předcházejí období, za které žalobce svůj nárok uplatňuje, a tudíž nemohou předmětný stav zpětně legalizovat.

23. K otázce promlčení v souvislosti s dobrými mravy žalovaný odkázal na ustálenou judikaturu Ústavního soudu (např. nález ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04) a Nejvyššího soudu ČR (např. rozhodnutí ze dne 8. 2. 2011, sp.zn. 21 Cdo 85/2010), dle které podle jeho přesvědčení samotné uplatnění námitky promlčení dobrým mravům neodporuje, neboť se jedná o institut přispívající zásadním způsobem k principu právní jistoty. Navzdory uplatnění námitky promlčení lze výjimečně nárok vymáhat pouze tehdy, pokud byla námitka uplatněna v rozporu s dobrými mravy. Judikatura v této souvislosti podle žalovaného připouští, že mohou nastat situace, že uplatnění námitky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí lhůty nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí lhůty bylo nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatněného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. V posuzovaném případě však žalobci podle žalovaného nic nebránilo, aby své nároky uplatnil dříve. Žalovaný uzavřel, že okolnosti v posuzovaném případě nejsou takového charakteru, aby odůvodňovaly zásah do principu právní jistoty, a neshledal uplatnění námitky promlčení v rozporu s dobrými mravy.

V. Replika žalobce

24. Žalobce ve své replice k vyjádření žalovaného ze dne 19. 11. 2021 doplnil a rozvedl svou žalobní argumentaci stran „úmyslného protiprávního jednání služebních orgánů“ namířeného vůči němu. V části I. repliky žalobce namítal, že žalovaný nesprávně interpretuje některé pojmy, v části II. repliky rozvedl argumentaci k „samotnému úmyslu jej poškodit“ a v části III. pak v tomto směru vznesl konkrétní důkazní návrhy, jimiž svá tvrzení o úmyslném jednání služebních orgánů navrhoval prokázat. Mezi těmito důkazními návrhy byl přitom pod bodem 4 zařazen návrh na provedení zvukového záznamu, a to mj. v části zachycující žalobcem specifikované pasáže vyjádření pplk. J. B. V části IV. repliky, rubrikované jako „shrnutí“, pak žalobce kromě jiného uvedl, že *„voják, pokud nechtěl přijít o svoji práci, pracovní zařazení apod., neměl jinou volbu, než se tomuto systému podřídít, v opačném případě by mu hrozilo propuštění a nahrazení jinými, poslušnými vojáky, jak vyplývá i ze zvukového záznamu z výroku velitele pplk. Ing. J. B. – „Tady jsou ty směrnice, který jsem schválil, budou od zítřka platit. Jestli se podle nich někdo nechce řídit, tak ať to řekne, ať se přihlásí a můžu ho*

převést na jinou práci“. K otázce rozporu námitky promlčení s dobrými mravy se v replice výslovně nevyjádřil. Omezil se toliko na opětovné zdůraznění délky promlčecí doby v případě úmyslně způsobené škody a poukázal na rozdíly institutů promlčení a prekluze.

VI. Jednání

25. Účastníci při jednání konaném dne 26. 11. 2021 setrvali na svých procesních stanoviscích a dříve uplatněné argumentaci, přičemž akcentovali některé z dříve uplatněných námitek

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

26. Žalobce uvedl, že přestože jsou předkládané důkazní prostředky staršího data, svědčí o nastavení a fungování systému „efektivního využívání lidských zdrojů s cílem ušetřit“ a podporují závěr, že nikdy nebyla nařizována služební pohotovost. Akcentoval, že se jednalo o „vědomé nezaplacení služby“, a proto úmyslně způsobenou škodu.
27. Žalovaný podotknul, že závěry služebních orgánů se týkaly toliko otázky promlčení. Odmítl, že by se v projednávané věci jednalo o úmyslně způsobenou škodu.
28. Soud při jednání usnesením zamítl návrh na provedení dokazování podklady předloženými žalobcem v jeho replice. Důkazním návrhům nevyhověl dílem proto, že se vztahovaly k otázkám, jejichž věcným posouzením se z dále vyložených důvodů nemohl zabývat, dílem pak proto, že se vztahovaly k prokázání tvrzení, jež neměla žádný předobraz ve včas uplatněných žalobních námitkách (v podrobnostech srov. dále).

VII. Posouzení věci Městským soudem v Praze

29. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
30. V posuzované věci je předmětem sporu mezi účastníky posouzení otázky, zda správní orgány postupovaly v souladu se zákonem, pokud nevyhověly žádosti žalobce ze dne 21. 12. 2020 o doplatek služebního platu za období let 2011 – 2015 z důvodu promlčení uplatněných nároků dle § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb.
31. Soud předně zdůrazňuje, že z Prvostupňového rozhodnutí i Napadeného rozhodnutí je zjevné, že správní orgány se důvody, které žalobce na podporu svého stanoviska ve své žádosti ze dne 21. 12. 2020 uváděl, věcně nezabývaly a své meritorní závěry postavily toliko na posouzení otázky promlčení žalobcem uplatňovaných nároků, přičemž nijak věcně neposuzovaly aspekty související s tím, zda žalobci jím tvrzený nárok na doplatek služebního platu skutečně svědčí, popř. v jaké výši. Námitka žalobce, že jeho žádost byla zamítnuta mj. s tím, že žalobci byla služební pohotovost nařízena Směrnicí pro činnost LZS a SAR, když správní orgány Směrnicí pro činnost LZS a SAR považují za rozkaz nadřízeného, přičemž správní orgány dle žalobce vycházely také z toho, že důležitý zájem služby ve smyslu § 30 zákona č. 221/1999 Sb. může mít trvalou podobu a jako příklad uvádí plnění závazků z mezinárodních smluv, nemá oporu v obsahu správního spisu a je v příkrém rozporu s obsahem odůvodnění Prvostupňového i Napadeného rozhodnutí, v nichž žádné takové žalobcem avizované závěry vysloveny nebyly (soud přitom nepřehlédl, že žalobní argumentace byla pravděpodobně převzata z jiné žaloby vůči jinému podobnému rozhodnutí služebních orgánů, jak vyplývá např. z textu na str. 4 žaloby, kde žalobce brojí proti

závěrům, jež měly být vysloveny na str. 6 žalobou napadeného rozhodnutí, za situace, kdy Napadené rozhodnutí je toliko čtyřstránkové; zjevně přitom nejde o chybu v psaní).

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

32. Správní orgány se v posuzované věci nijak věcně nezabývaly otázkami souvisejícími s tím, zda byla žalobci nařizována služební pohotovost v souladu se zákonem, resp. zda byly splněny podmínky předvídané v tomto směru v § 30 zákona č. 221/1999 Sb., ani tím, zda a popř. v jakém rozsahu byl dán důležitý zájem služby coby zákonný předpoklad postupu služebních orgánů. Pokud v tomto směru nějaké závěry vyslovily, učinily tak dle přesvědčení soudu nad rámec nezbytného odůvodnění, jak vyplývá z posledního odstavce na str. 3 Prvostupňového rozhodnutí. Sám žalovaný v tomto ohledu opřel uvedený postup o § 51 odst. 3 správního řádu s tím, že nebylo třeba provádět další dokazování, resp. se vypořádat s argumentací, která nebyla pro posouzení promlčení peněžitého nároku žalobce relevantní (viz str. 4 předposlední odstavec Napadeného rozhodnutí), a proto neshledal důvodnou námitku, že se správní orgán prvního stupně nevypořádal s podrobnou odvolací argumentací.
33. Se zřetelem k tomu, že správní orgány zaměřily své posouzení toliko na otázku promlčení žalobcem uplatňovaných nároků, byl zprostředkovaně odpovídajícím způsobem vymezen také rozsah navazujícího soudního přezkumu. Soud proto nemohl věcně posuzovat důvodnost naprosté většiny žalobních námitek, rozvedených posléze dále v podané replice, neboť žalobce jejich prostřednictvím zpochybňoval nařizování služebních pohotovostí, existenci důvodu důležitého zájmu, a poukazoval na úmyslný charakter vědomě protiprávního chování služebních funkcionářů (k tomu srov. rovněž dále). Z uvedených důvodů pak také soud neprováděl dokazování k důkazním návrhům, které se k tomuto okruhu žalobních námitek a tvrzení vztahovaly.
34. Soud se tedy věcně zabýval toliko tou částí žalobní argumentace, kterou žalobce zpochybňoval závěry správních orgánů k otázce promlčení uplatněného nároku.
35. Soud předem vlastního posouzení uplatněných žalobních námitek podotýká, že v minulosti opakovaně zdůraznil, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. je postaveno na principu, že je to žalobce, kdo s ohledem na dispoziční zásadu přísně ovládající tento typ soudního řízení správnímu soudu předestírá konkrétní důvody, pro které považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné. Obsah a kvalita žaloby v zásadě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Není přitom úlohou soudu, aby za žalobce žalobní argumentaci dotvářel.
36. Soud k žalobcem vzneseným námitkám dále podotýká, že žalobce při jejich konstrukci *de facto* zcela ignoroval skutečnost, že se obdobnými námitkami zabýval žalovaný v Napadeném rozhodnutí. Žalobce v důsledku toho v podané žalobě nereagoval na závěry, které žalovaný k obsahově odpovídajícím námitkám vzneseným žalobcem v odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí vyslovil v odůvodnění Napadeného rozhodnutí. Nijak nerefletoval, že žalovaný předmětné námitky vypořádal a zdůvodnil závěr o jejich neopodstatněnosti, naopak se opakovaně na více místech argumentací shodnou s námitkami uplatněnými v řízení o odvolání vymezoval vůči závěrům vysloveným v Prvostupňovém rozhodnutí. V tomto ohledu platí, že žalobce tím, že se v žalobě omezil na reprodukci námitek vznesených již v odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí, aniž by reagoval na odůvodnění Napadeného rozhodnutí, v němž se žalovaný s předmětným okruhem námitek vypořádal a přezkoumatelným způsobem popsal a vysvětlil, na základě jakých konkrétních úvah uzavřel o nedůvodnosti tohoto okruhu námitek, značně snížil svou šanci na procesní úspěch, neboť soud za něho nemohl domýšlet další argumenty.

37. Městský soud se tak mohl věnovat žalobcem uváděným skutečnostem pouze v míře obecnosti, v jaké je sám žalobce vznesl (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2015, čj. 6 Afs 9/2015 - 31). Zdejší soud připomíná, že pokud žalobce v žalobních bodech neprezentuje dostatečně konkrétní názorovou oponenturu vedoucí ke zpochybnění závěrů správního orgánu, nemusí pak soud hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, k nimž již správně dospěl správní orgán (podrobněji srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, čj. 6 As 54/2013 - 128).
38. Soud tedy s přihlédnutím k naposledy uvedeným judikatorním východiskům za dané situace předesílá, že se ztotožnil s argumentací, kterou již dříve, v návaznosti na námitky vznesené žalobcem v řízení o odvolání, uvedl žalovaný v odůvodnění Napadeného rozhodnutí, neboť žalobní námitky se v právě řešeném rozsahu ve všem podstatném překrývají s žalobcem dříve uplatněnými námitkami.
39. Soud předně považoval za potřebné vyjádřit se před vlastním vypořádáním námitek týkajících se promlčení, resp. posouzení otázky tvrzeného rozporu námitky promlčení s dobrými mravy, k okruhu tvrzení žalobce, dle něhož je jím uplatněný nárok svou povahou nárokem z titulu náhrady jemu úmyslně způsobené škody a promlčí se tak teprve po deseti letech.
40. Soud v tomto směru zdůrazňuje, že správní orgán prvního stupně v odůvodnění Prvostupňového rozhodnutí jednoznačně uzavřel, že žádost žalobce je dle jejího skutečného obsahu žádostí o uplatnění peněžitých nároků z titulu nevyplaceného služebního platu, nikoli z titulu utrpění škody. Zcela zřetelně uvedl, že právě uvedený závěr vyplývá ze skutečnosti, že žalobce požaduje doplatit plat za jím deklarovanou vykonanou práci/službu, tj. uplatňuje obecné peněžité nároky. Přitom doplnil, že tento závěr je ostatně také v souladu se samotným označením žádosti žalobce ze dne 21. 12. 2020, jež byla rubrikována jako žádost o doplacení dlužné části platu.
41. Žalobce tyto závěry žalovaného v odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí nezpochybnil a omezil svou argumentaci na námitky odpovídající jeho žalobní obraně uplatněné v části III.b) podané žaloby. Žalovaný pak závěry správního orgánu prvního stupně k povaze žalobcem uplatňovaného nároku explicitně potvrdil, když uzavřel, že žalobce se svou žádostí dovolává doplacení údajně nevyplaceného platu za 12 hodin služby v konkrétních dnech, tj. svou žádostí uplatňuje nárok na zaplacení peněžitě pohledávky vůči České republice, nikoliv nárok na náhradu úmyslně způsobené škody. Na jiném místě odůvodnění Napadeného rozhodnutí v jiné souvislosti zopakoval, že s ohledem na absenci porušení právní povinnosti ze strany České republiky tak nelze dle žalovaného žalobcem uplatněný nárok považovat za nárok na náhradu škody, nýbrž za nárok na zaplacení peněžitě pohledávky.
42. Pokud tedy žalobce v podané žalobě v tomto kontextu bez dalšího stavěl svou žalobní argumentaci na tom, že třeba jím uplatněný nárok považovat za nárok z titulu náhrady jemu úmyslně způsobené škody, jenž se promlčí teprve po deseti letech, nemohl mu soud přisvědčit. Správní orgány zcela správně uzavřely, že žalobce se žádostí podanou dne 21. 12. 2020 evidentně domáhal peněžitého nároku v podobě dlužné části služebního platu s tím, že mu tento peněžitý nárok měl vzniknout v souvislosti s tím, že žalobce byl určován do služeb LZS a SAR, jejichž část v délce 12 hodin byla dle přesvědčení žalobce chybně vykazována a proplácena jako služební pohotovost, nikoliv jako výkon služby.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

43. Žalobce tedy zjevně, jak správní orgány opodstatněně dovodily, podanou žádostí uplatnil nárok na doplacení tvrzeného peněžního dluhu záležejícího v nevyplaceném platu za 12 hodin služby v konkrétních dnech v období 2011 - 2015. O skutečné vůli žalobce uplatnit nárok na zaplacení

peněžité pohledávky vůči České republice, nikoliv nárok na náhradu úmyslně způsobené škody, svědčí nejen obsah podané žádosti (ale i odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí a podané žaloby), ale také její formální označení („*Žádost o doplacení dlužné části platu*“), popř. obsah plné moci, jež byla k žádosti ze dne 21. 12. 2020 doložena („*podání žádosti o doplatek nevyplacené mzdy vůči Armádě ČR, jakož i zastoupení ve správním řízení*“). Sama skutečnost, že žalobce spatřuje v postupu dlužníka úmyslné jednání, není způsobilá změnit charakter a právní povahu tvrzeného nároku a učinit z tvrzeného nároku na zaplacení peněžité pohledávky z titulu dluhu na služebním příjmu nárok svou právní povahou zcela odlišný, a to nárok na náhradu škody. Ani naplnění znaku porušení povinnosti, a to i úmyslným jednáním, přitom samo o sobě nekvalifikuje nárok jako nárok na náhradu škody; i úmyslné porušení povinnosti může založit jiný typ odpovědnosti – např. odpovědnosti za plnění dluhu z důvodu prodlení.

44. Z uvedených důvodů pak nebylo možno ani teoreticky uvažovat o tom, že by na posuzovaný vztah mezi žalobcem a Českou republikou, za níž jednají a vystupují služební orgány, bylo možno nahlížet jako na vztah z odpovědnosti za škodu způsobenou úmyslně a dovozovat, že se nároky žalobce z takového vztahu promlčují v promlčecí době 10 let ve smyslu § 161 odst. 4 zákona č. 221/1999 Sb. (toto ustanovení by bylo třeba v takovém případě aplikovat jako *lex specialis* k obecné úpravě promlčení v občanském právu). Ani případně prokázaný úmyslný charakter tvrzeného protiprávního jednání by totiž nebyl s to vyústit v závěr, že se na případ žalobcem uplatněného nároku vztahuje desetiletá promlčecí doba (jde o nárok na peněžité plnění, nárok na splnění tvrzeného peněžitého dluhu, nikoli na nárok na náhradu škody). Proto se soud dále nezabýval žalobní argumentací, rozvedenou v replice, stran úmyslného charakteru jednání služebních funkcionářů (mohl by se zabývat toliko tou její relevantní částí, jež by se dotýkala otázky tvrzeného rozporu námítky promlčení s dobrými mravy – k tomu srov. dále), a i z tohoto důvodu neprováděl dokazování důkazními prostředky, které žalobce k prokázání úmyslného charakteru jednání navrhoval.
45. Vycházejí z těchto úvah, přistoupil dále soud k posouzení samotného jádra sporu mezi účastníky, tedy otázky, zda byl nárok žalobce na doplacení tvrzeného dlužného služebního příjmu za období let 2011 – 2015 promlčen.
46. Soud v této souvislosti předesílá, že podle § 159 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb. platí, že „*nárok se promlčí, jestliže nebyl uplatněn ve lhůtě, která je stanovena v tomto zákoně. K promlčení se přihlídí jen tehdy, jestliže se ten, vůči němuž se nárok uplatňuje, promlčení dovolá; v takovém případě nelze promlčený nárok tomu, kdo jej uplatňuje, přiznat*“.
47. Z § 160 odst. 1 téhož zákona se podává, že „*promlčecí lhůta počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé*“.
48. Podle § 161 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb. platí, že „*nestanovuje-li tento zákon jinak, činí lhůta k uplatnění peněžitých nároků ze služebního poměru 3 roky*“. Podle druhého odstavce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

téhož ustanovení pak platí, že „jde-li o opětovné plnění, činí lhůta k uplatnění nároku na jednotlivá plnění 3 roky od jejich splatnosti“.

49. Námitkou promlčení a jejím soukromoprávním původem se v minulosti správní soudy opakovaně zabývaly. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 27. 5. 2015, čj. 2 As 4/2015 - 26, v tomto směru uvedl, že „si je vědom toho, že ač žalovaný ve správním řízení sám rozhodoval o nároku vůči němu uplatněnému, jedná se o nárok, u něhož je jednou z možných zábran prosazení nároku uplatnění námitky promlčení. Promlčení je institut původu soukromoprávního, byť se uplatňuje někdy i v právu veřejném (viz např. § 70 dřívějšího zákona o správě daní a poplatků). Znakem promlčení je, že nárok se stane

nevymahatelným, pokud příslušná osoba (ten, kdo má na základě nároku plnit věřiteli) promlčení namítne, tj. učiní příslušný projev vůle vůči věřiteli. Ostatně zákon č. 221/1999 Sb., podle něhož žalovaný rozhodoval, v § 159 odst. 1 předpokládá, že je třeba se promlčení dovolat, a pokud se tak stane, nelze nárok přiznat“. Nejvyšší správní soud přitom současně potvrdil, že z popsanych důvodů je tedy použitelná „i judikatura obecných soudů vztahující se k uplatnění námitky promlčení.

50. Soud především zdůrazňuje, že aby bylo vznesení námitky promlčení účinné vůči žalobci, musí se o tomto úkonu dozvědět [Weinhold, D.: Promlčení a prekluze v soukromém právu. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2015, 53 s.]. Z výše uvedeného vyplývá, že námitka promlčení je vůči subjektu, který se domáhá určitého plnění, účinná tehdy, pokud se o ní dozví. Tedy v okamžiku, kdy příslušná osoba učiní příslušný projev vůle vůči tomuto nárokujícímu subjektu. Přestože institut promlčení má povahu soukromoprávní, má městský soud za to, že shora uvedené závěry lze vztáhnout i na nyní projednávaný nárok žalobce, ačkoli má povahu veřejnoprávní.
51. Nejvyšší správní soud se ve své rozhodovací praxi v souvislosti s uplatněnými nároky na doplatek služebního příjmu z důvodu nezákonně nařízených služeb přesčas a dalších důvodů zabýval pestrou škálou situací dotýkajících se uplatnění námitky promlčení. Ve svých rozhodnutích přitom jako přípustný postup aproboval, pokud byla námitka promlčení vznesena v prvostupňovém rozhodnutí, na které tak mohl subjekt uplatňující nárok v rámci odvolacího řízení reagovat a zpochybňovat mj. rovněž i vznesenou námitku promlčení. Soud v tomto směru pro větší stručnost poukazuje na závěry vyslovené v rozsudcích ze dne 14. 6. 2018, čj. 7 As 148/2017 - 22, či ze dne 13. 9. 2018, čj. 5 As 216/2017 - 19, nebo ze dne 25. 7. 2018, čj. 9 As 133/2017 - 35.
52. V posuzované věci není sporu o tom, že správní orgán prvního stupně v Prvostupňovém rozhodnutí námitku promlčení tímto správními soudy opakovaně připuštěným způsobem uplatnil.
53. Ani žalobce v podané žalobě kromě argumentace dovozující povahu jím uplatněnému nároku coby nároku na náhradu úmyslně způsobené škody, kterou soud neshledal z výše vyložených důvodů opodstatněnou, nebrojil proti závěrům správních orgánů, dle nichž promlčecí doba ve vztahu k nároku na doplatek služebního platu, resp. k jednotlivým

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

plněním, již marně uplynula. Soud přitom tyto závěry správního orgánu prvního stupně a žalovaného sdílí a potvrzuje, že s ohledem na shora citovaná ustanovení § 159 odst. 1, § 160 odst. 1 a § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb. je zjevné, že nárok žalobce týkající se období ledna 2011 až června 2015 byl promlčen, neboť nebyl řádně ve vztahu k jednotlivým opakujícím se plněním uplatněn v době 3 let od jejich splatnosti. Nárok týkající se posledního opakujícího se plnění byl tedy promlčen ještě v průběhu roku 2018. K uplatnění nároku žalobce více než 3 roky poté, co marně proběhla promlčecí doba ve vztahu k poslednímu opakujícímu se plnění, tedy nebylo lze podle § 159 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb. za situace, kdy správní orgán prvního stupně námitku promlčení vznesl, žalobci přiznat.

54. Mezi účastníky je však v daném ohledu sporné, zda uplatnění námítky promlčení v daném případě neodporovalo dobrým mravům. Zatímco žalobce v části III.b) zopakoval námitky vznesené v odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí, jimiž poukazoval na to, že na vznesení námítky promlčení je třeba nahlížet jako na výkon práva v rozporu s dobrými mravy, žalovaný trval na tom, že se v daném případě jednalo o zcela správný postup správního orgánu prvního stupně, který v posuzovaném případě jednal s péčí řádného hospodáře, přičemž žalobce neuvedl žádné výjimečné důvody, které by ho vedly k tomu, že své nároky nemohl včas uplatnit, a ani jiné

okolnosti nejsou dle žalovaného v posuzovaném případě takového charakteru, aby odůvodňovaly zásah do principu právní jistoty.

55. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud ve shora připomínaném rozsudku čj. 2 As 4/2015 - 26, výkon subjektivních práv a povinností obecně musí být zásadně v souladu se základními hodnotovými principy, na nichž stojí společnost nebo ta její součást, v níž se příslušná oblast práva uplatňuje, jinak takovému výkonu subjektivního práva není možno přiznat právní ochranu. V oblasti soukromého práva jsou takovým korektivem například dobré mravy či jiné právem inkorporované systémy morálních či etických pravidel nebo pravidel profesní etiky. Ve veřejném právu podobnou funkci má typicky zákaz zneužití práva (viz bod 28 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS).
56. Žalobci lze přisvědčit potud, že při posouzení těchto otázek v kontextu obrany proti postupu správních orgánů nelze ponechat bez povšimnutí závěry, jež k vztahu námítky promlčení a korektivu dobrých mravů v různých kontextech soukromého práva vyslovily ve své judikatuře české vrcholné soudní orgány, především pak Ústavní soud a Nejvyšší soud. Zejména lze dle přesvědčení soudu poukázat na i samotným žalobcem připomínané nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04 a ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2842/2010, v nichž Ústavní soud obecně vymezil podmínky pro uplatnění korektivu dobrých mravů vůči námitce promlčení takto: *„Námitka promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje, ale mohou nastat situace, že uplatnění této námítky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, vůči němuž by zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím*

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Zásada souladu práv, resp. jejich výkonu s dobrými mravy představuje významný princip, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudci prostor pro uplatnění pravidel slušnosti (ekvity). Pojem "dobré mravy" nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou, což ve svých důsledcích znamená nastoupení cesty nalézání spravedlnosti." Z těchto závěrů přitom nijak nevybočují ani závěry vyslovené Ústavním soudem v dalších jeho žalobcem odkazovaných nálezech ze dne 15. 1. 1997, sp. zn. II. ÚS 309/95, ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 635/09, ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. IV. ÚS 262/10 či ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. II. ÚS 2087/08.

57. Obdobně nahlíží danou problematiku střetu korektivu dobrých mravů a námitky promlčení ve své rozhodovací praxi i Nejvyšší soud. Dle Nejvyššího soudu lze za výkon práva v rozporu s dobrými mravy považovat pouze takové jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 992/99, uveřejněný pod č. 126 v časopise Soudní judikatura č. 11, roč. 2000, a rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 31 Cdo 3931/2013, uveřejněný pod č. 15/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Nejvyšší soud současně akcentuje, že z toho, že argumentem rozporu s dobrými mravy má být odepřen výkon práva, vyplývá, že odpovídající úsudek soudu musí být podložen důkladnými skutkovými zjištěními, a že musí současně přesvědčivě dokládat, že tato zjištění dovolují – v konkrétním případě – závěr, že výkon práva je s dobrými mravy skutečně v rozporu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 1997, sp. zn. 2 Cdon 473/96, uveřejněného pod č. 16/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či shora připomínaný rozsudek sp. zn. 31 Cdo 3931/2013).
58. V rozsudku ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010, Nejvyšší soud posuzoval uvedený problém v kontextu promlčení pohledávky ze smlouvy o půjčce a dospěl k následujícímu právnímu názoru, který dle přesvědčení zdejšího soudu výstižně charakterizuje podmínky pro uplatnění korektivu dobrých mravů na námitku promlčení: *„Dobrym mravum zasadne neodporuje, namita-li nekdo promlčení práva uplatňovaného vůči němu, neboť institut promlčení přispívající k jistotě v právních vztazích je institutem zákonným a tedy použitelným ve vztahu k jakémukoliv právu, které se podle zákona promlčuje. Uplatnění námitky promlčení by se přičilo dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečně intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení (srov. například odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, který byl uveřejněn pod č. 59 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2004).“*
59. Tato východiska se dle rozhodovací praxe Nejvyššího soudu uplatní i v situacích, kdy dochází v právních vztazích ke střetu majetkových práv státu a jednotlivce (srov. např.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

žalobcem připomínané závěry vyslovené v rozsudcích Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2010, sp. zn. 28 Cdo 5014/2009 či 23. 1. 2018, sp. zn. 27 Cdo 2826/2017).

60. Jak zdůraznil sám žalobce, z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu přitom vyplývá, že „odepření právní ochrany dlužníka namítajícího promlčení práva místo jen ve výjimečných situacích, kdy k výkonu práva založeného zákonem dochází z jiných důvodů, než je dosažení hospodářských cílů či uspokojení jiných potřeb, kdy hlavní nebo alespoň převažující motivací je úmysl poškodit či znevýhodnit věřitele, případně kdy je zřejmé, že výkon práva vede k nepřijatelným důsledkům projevujícím se jak ve vztahu mezi účastníky, tak na postavení některého z nich navenek“ (srov. žalobcem odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 33 Cdo 126/2009). Nejvyšší soud přitom připouští, že o výkon práv v rozporu s dobrými mravy se může za určitých okolností jednat i v jiných případech, než v situacích výkonu práva za účelem poškození jiného, a shledává je např. tehdy, pokud zdravotní, sociální či ekonomická situace povinného je taková, že by výkonem práva docházelo k závažnému ohrožení privilegovanějšího právem chráněného zájmu na straně povinného, kupříkladu jeho schopnosti uspokojovat některou ze svých základních životních potřeb (k bytovým potřebám srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 26 Cdo 1359/2005), či v případě, kdy oprávněný sám svým chováním napomohl nebo zcela založil své oprávnění na úkor druhého (výše odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 5014/2009). Výčet typových situací jistě není uzavřený, musí se však jednat o situaci, kdy skutkové okolnosti věci v souladu s dříve uvedeným jednoznačně a přesvědčivě dokládají, že je v konkrétním případě výkon práva s dobrými mravy skutečně v rozporu. Je přitom zjevné, že takové skutkové okolnosti nasvědčující tomu, že námitka promlčení odporuje v konkrétním případě dobrým mravům, by měla tvrdit a dokládat osoba, vůči níž námitka promlčení směřuje.
61. Z uvedených hledisek posuzují předmětnou právní otázku ve své rozhodovací praxi týkající se případů souvisejících s uplatňováním dlužných částí služebních platů i správní soudy. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve shora připomínaném rozsudku čj. 2 As 4/2015 - 26, „není důvodu, proč pro institut promlčení, mající svůj původ v právu soukromém, nepřevzít v daných souvislostech závěry, k nimž se dospělo v oblasti soukromého práva, i když samotný nárok, o který se jedná, má povahu veřejnoprávní“.
62. Jak bylo uvedeno výše, žalobce v nyní posuzované věci v podané žalobě reprodukoval v části III.b) námitky, které vznesl v reakci na závěry Prvostupňového rozhodnutí již v podaném

odvolání proti tomuto rozhodnutí. Žalobce své odvolací námitky *de facto* beze změny přejal, aniž by jakkoli reagoval na závěry, které žalovaný k tomuto okruhu námitek vyslovil v odůvodnění Napadeného rozhodnutí. Soud ve vztahu k těmto námitkám opětovně připomíná shora akcentovaný význam dispoziční zásady přísně ovládající řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., a zdůrazňuje, že není a nemůže být úkolem soudu, aby za žalobce jeho žalobní argumentaci dotvářel a jal se bez odpovídající žalobní argumentace hodnotit otázky, ve vztahu k nimž žalobce sám

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

takový přezkum náležitě neinicioval. Takovým postupem by soud přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci advokáta žalobce (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 - 78). Soud proto s poukazem na shora připomenutá východiska a se zřetelem k právnímu názoru vyjádřenému ve výše odkazovaných rozsudcích šestého senátu Nejvyššího správního soudu čj. 6 Afs 9/2015 - 31 a čj. 6 As 54/2013 - 128, přisvědčuje závěru žalovaného, že žalobce v nyní řešeném případě v podané žalobě netvrdil žádné výjimečné důvody, které by ho vedly k tomu, že své nároky nemohl včas uplatnit, přičemž ani jiné žalobcem tvrzené okolnosti nejsou takového charakteru, aby odůvodňovaly zásah do principu právní jistoty.

63. Soud předně zdůrazňuje, že žalobce se v předmětné části své argumentace fakticky soustředil především na rekapitulaci zákonných a navazujících judikatorních východisek. Poukazoval přitom obsahově shodně jako v podaném odvolání na řadu rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu; u převážné většiny z nich se nicméně omezil toliko na jejich identifikaci, aniž by specifikoval, jaké ze závěrů v nich vyslovených považuje pro projednáváný případ za rozhodné, popř. aniž by (s výjimkou rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 5014/2009 – srov. dále) z jím v některých případech citovaných závěrů dovozoval konkrétní implikace do právě projednávané věci.
64. Žalobce se v návaznosti na takto představený judikatorní rámec v podané žalobě konkrétněji omezil fakticky toliko na poukazy na princip subordinace ovládající organizační uspořádání AČR (str. 16 předposlední odstavec podané žaloby a str. 17), jež však podle ustálené rozhodovací praxe správních soudů nelze v žádném případě samo o sobě považovat za výjimečnou okolnost, jež by bez dalšího svědčila o výkonu práva spočívajícího ve vznesení námitky promlčení v rozporu s dobrými mravy. V tomto ohledu soud pro větší stručnost odkazuje na závěry vyslovené např. v rozsudcích ze dne 27. 5. 2015, čj. 2 As 4/2015 - 26, ze dne 3. 2. 2016, čj. 6 As 6/2016 - 20, či ze dne 16. 7. 2014, čj. 3 Ads 83/2013 - 39, které sdílí a s nimiž se ztotožňuje, z nichž je zjevné, že sama skutečnost, že je v rezortu obrany resp. ze strany služebně nadřízených v AČR zastáván výklad práva v jeho neprospěch, žalobce nijak nechrání (nechrání jej princip legitimního očekávání či oprávněné důvěry v takový výklad práva), a žalobce se mohl u soudu domáhat svého práva i proti tomuto výkladu.
65. Soud přitom považuje za významné, že žalobce v dané souvislosti ani nikde jinde v podané žalobě netvrdil, natož aby jakkoli prokazoval, konkrétní skutečnosti nasvědčující tomu, že by snad byl v daném konkrétním případě v rámci svého služebního vztahu jakkoli dále zrazován od případného uplatňování tvrzeného nároku, či že by mu snad pro takový případ služebně nadřízení naznačovali možnost jeho postihu či jiných negativních důsledků výkonu takového práva.
66. S takovou argumentací přišel žalobce teprve v replice k vyjádření žalovaného, kde v části týkající se tvrzeného úmyslného působení škody mj. poukázal na obsah vyjádření pplk. J. B. na zvukovém záznamu z roku 2008, přičemž namítal, že *„voják, pokud nechtěl přijít o svoji práci, pracovní zařazení apod., neměl jinou volbu, než se tomuto systému podřídít, v opačném případě by mu brozilo*

propuštění a nahrazení jinými, poslušnými vojáky, jak vyplývá i ze zvukového záznamu z výroku velitele pplk. Ing. J. B.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

67. Soud nicméně nemohl v tomto ohledu odhlédnout od toho, že tato námitka nemá žádný svůj přebraz v žalobních námitkách vznesených v podané žalobě, kde se žalobce v souladu s dříve uvedeným omezil na obecný poukaz na princip subordinace ovládací organizační uspořádání, případně na obsah vyjádření kontrolních orgánů v rezortu obrany a další obecná tvrzení (srov. dále). Žalobce však v podané žalobě ani posléze ve lhůtě vyplývající z § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. nepoukazoval na žádné okolnosti týkající se nyní nově tvrzeného hrozícího postihu v případě uplatňování jeho nároků pořadem práva. Takovou námitkou, o jejíž rozvedení by se snad mohlo jednat, přitom není ani výše připomínaná obrana založená na služební subordinaci, neboť tato námitka byla vznesena žalobcem ve striktně obecné rovině a v rovině „statického“ parametru typových situací, nikoli v podobě, která by jakkoli svědčila o tom, že žalobce své přesvědčení o rozporu námitky s dobrými mravy zakládá (rovněž) na konkrétním jednání konkrétních služebních funkcionářů nasvědčujícím individuálním hrozbám pro případ vymáhání tvrzených nároků. Z uvedených důvodů se soud nemohl se zřetelem k výše specifikovanému ustanovení s. ř. s. touto v replice nově uplatněnou námitkou zabývat, proto neprováděl dokazování ani pod bodem 4 navrhovaným zvukovým záznamem (jakkoli by tento důkazní návrh jinak obecně vybočoval z množiny všech dalších důkazních návrhů, jež soud z výše vyložených důvodů neprováděl proto, že se vztahovaly k otázkám, jejichž věcným posouzením se nemohl s ohledem na shora specifikovaný rozsah předmětu přezkumu zabývat).
68. Soud nicméně pro úplnost podotýká, že již se zřetelem k žalobcem provedené transkripci předmětného vyjádření velitele, jež mělo zaznít na uvedeném záznamu, by ani případné prokázání daného skutkového tvrzení o hrozících důsledcích nebylo samo o sobě s to vyústit v aplikaci výjimečného institutu nemravnosti námitky promlčení. Soud především nemohl odhlédnout od toho, že sám žalobce v replice zdůraznil, že jím reprodukované vyjádření velitele zaznělo 30. 9. 2008. Velitel se tedy měl žalobcem popisovaným způsobem vyjádřit více než 2 roky před vznikem prvního z nároků uplatňovaných v této věci a současně necelých 6 let předtím, než žalobci v souladu s dříve uvedeným k těmto časově prvním nárokům marně uplynula promlčecí doba. Aby soud mohl přistoupit k výjimečnému prolomení právní jistoty a konstatovat rozpor námitky promlčení s dobrými mravy, musel by žalobce podle přesvědčení soudu prokazovat další skutečnosti týkající se takového chování služebních funkcionářů, případně další s tím související relevantní okolnosti, i v období po roce 2008. Uvedená doba necelých 6 let mezi okamžikem vyjádření velitele a okamžikem uplynutí promlčecí doby ve vztahu k nejstarším nárokům řešeným v této věci je příliš dlouhá na to, aby postačovala pro závěr o tom, že po žalobci skutečně nebylo lze legitimně požadovat, aby v promlčecí době své právo uplatnil, resp. že trvaly důvody, které mu v takovém jednání bránily. Soud přitom nemohl současně přehlížet, že sám žalobce v replice uvádí, že své nároky „uplatnil postupně žádostmi z roku 2008, 2011 a v roce 2020“, čímž sám plauzibilitu svého tvrzení značně oslabuje.
69. Soud pak nemohl žalobci přisvědčit, ani pokud v podané žalobě (shodně jako v podaném odvolání) skutečnosti nasvědčující výkonu práva v rozporu s dobrými mravy a důvody plně opodstatňující aplikovatelnost závěrů vyslovených Nejvyšším soudem v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 5014/2009 spojoval s obsahem vyjádření kontrolních orgánů v rezortu obrany. Žalovanému je však třeba v tomto ohledu přisvědčit, že sama okolnost, že obsah žalobcem identifikovaných vyjádření Inspekce ministra obrany nebo IAČR z let 2009 a 2008 podporuje výklad zastávaný služebními orgány, případně je pro jejich závěry Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

argumentačním základem, na právě uvedeném závěru ničeho nemění. Nadto ani soudu není shodně jako žalovanému zjevné, jakým způsobem

by snad měla tato vyjádření z let 2008 a 2009 „zpětně legalizovat“ nezákonné jednání služebních funkcionářů na půdorysu nyní řešeného případu, jenž se týká nároků žalobce za roky 2011 – 2015, tedy období následujících po vydání předmětných vyjádření. Žalobce ostatně ani v tomto případě na odpovídající závěry vyslovené žalovaným k obsahově totožným námitkám vzneseným v odvolání proti Prvostupňovému rozhodnutí v podané žalobě nijak věcně nereagoval a omezil se vzdor argumentaci uvedené v Napadeném rozhodnutí na *de facto* doslovnou recepci svých odvolacích námitek.

70. Pro své meritorní závěry tak soud považuje ve světle shora popsanych judikatorních východisek za podstatné, že žalobce řádně (ve shora uvedeném rozsahu především včas, ale ani dostatečně) netvrdí ani neprokazuje žádné výjimečné okolnosti, které by odůvodňovaly skutečnost, že žalobce se teprve na sklonku roku 2020 započal domáhat nároků vzniklých v souvislosti s výkonem služby v letech 2011 – 2015. Náležitě netvrdí ani neprokazuje dle přesvědčení soudu žádné jiné relevantní skutkové okolnosti, jež by optikou výše popsanych mantinelů byly způsobilé vyústit v závěr o tom, že je v konkrétním případě třeba shledat výkon práva v podobě uplatnění námitky promlčení rozporným s dobrými mravy. Sama okolnost, že v daném případě uplatňuje námitku stát prostřednictvím správních orgánů, takovou skutečností ani ve světle závěrů vyslovených v žalobcem připomínaných rozsudcích Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 5014/2009 či sp. zn. 27 Cdo 2826/2017, zcela jistě není. Takovou okolností pak není bez dalšího ani hospodářský prospěch, jehož se má dle žalobce státu v důsledku uplatnění námitky promlčení dostat.
71. Žalobce rovněž soudu nepředestřel žádný konkrétní argument pro své obecné a paušální tvrzení, že jediným či hlavním cílem jednání žalovaného bylo ekonomické poškození žalobce; v tomto ohledu se žalobce omezil na zcela obecné tvrzení, aniž by je jakkoli rozvedl a doprovodil případnými relevantními důkazními návrhy. Obdobně nijak nenaznačoval (a ani soud z obsahu správního spisu nezjistil žádnou indicii o tom), že by snad byl žalobce v daném ohledu ze strany služebních orgánů diskriminován, resp. že by ve vztahu k němu bylo postupováno bez náležitého odůvodnění odlišně, než k jiným osobám v téže skutkové a právní situaci. V tomto ohledu je obdobně obecnou a nijak nepodloženou námitka, že byl ze strany státu záměrně a cíleně navozen systém děleného výkonu služby s cílem získat nezákonný prospěch.
72. Soud proto neshledal námitky žalobce poukazující na rozpor výkonu práva v podobě vznesení námitky promlčení s dobrými mravy důvodnými. Závěr správních orgánů o promlčení žalobcem v jeho žádosti ze dne 21. 12. 2020 uplatněných nároků tak podle přesvědčení soudu obstál.
73. Soud zdůrazňuje, že shora vyložené závěry nelze v žádném případě vnímat jako potvrzení zákonnosti postupu služebních orgánů v souvislosti s nařizováním služební pohotovosti, resp. s odměňováním žalobce v rozhodném období. Soud se nicméně ze shora podrobně vyložených důvodů nemohl v tomto řízení zabývat zbývajících částí žalobní argumentace,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

kterou žalobce zpochybňoval, že mu byla nařizována služební pohotovost v souladu se zákonem, resp. zda byly splněny podmínky předvídané v tomto směru v § 30 zákona č. 221/1999 Sb., ani tím, zda a popř. v jakém rozsahu byl dán důležitý zájem služby coby zákonný předpoklad postupu služebních orgánů.

VIII. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

74. Na základě všech shora uvedených skutečností soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
75. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovanému pak žádné náklady v souvislosti s vedením předmětného řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 26. listopadu 2021

Mgr. Martin Lachmann v.r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. K.